

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL VALSTYBĖS UŽTIKRINAMO NETEISMINIO TAIKINAMOJO
TARPININKAVIMO TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO**

2016 m. kovo 2 d. Nr. 1R-85
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi ir 27 straipsnio 2 dalimi,

t v i r t i n u Valstybės užtikrinamo neteismo taikinamojo tarpininkavimo taisykles (pridedama).

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro
2016 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. 1R-85

**VALSTYBĖS UŽTIKRINAMO NETEISMINIO TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO
TAISYKLĖS****I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Valstybės užtikrinamo neteisminio taikinamojo tarpininkavimo taisyklės (toliau – taisyklės) nustato valstybės užtikrinamo neteisminio taikinamojo tarpininkavimo (toliau – taikinamasis tarpininkavimas) organizavimo ir vykdymo tvarką.

2. Taikinamasis tarpininkavimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas), Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo (toliau – Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas), kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą taikinamojo tarpininkavimo būdu atskirų kategorijų ginčiuose, Europos mediatorių elgesio kodeksu ir šiomis taisyklėmis.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme, Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir taikinamojo tarpininkavimo teikimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklėse apibrėžtas sąvokas.

**II SKYRIUS
TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO ORGANIZAVIMAS**

4. Sprendimą dėl taikinamojo tarpininkavimo vykdymo ir taikinimo tarpininko parinkimo (toliau – sprendimas) priima Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (toliau – tarnyba), gavusi antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato siūlymą dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo būdu. Su šiuo siūlymu tarnybai pateikiami ir ginčo šalių sutikimai spręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo būdu. Jeigu ginčo šalys pageidauja, kad taikinamąjį tarpininkavimą vykdytų jų iš taikinimo tarpininkų sąrašo pasirinktas konkretus taikinimo tarpininkas, tarnybai nurodoma ir ginčo šalių suderinta pageidaujama taikinimo tarpininko kandidatūra. Sprendimą dėl taikinamojo tarpininkavimo vykdymo tarnyba priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šiame punkte nurodytų dokumentų gavimo dienos.

5. Tarnyba taikinimo tarpininką iš taikinimo tarpininkų sąrašo parenka atsižvelgdama į ginčo šalių pateiktą siūlymą dėl konkretaus taikinimo tarpininko, ginčo šalių gyvenamąją vietą, taikinimo tarpininko darbo vietą, užimtumą, specializaciją ir į kitas taikinamajam tarpininkavimui vykdyti reikšmingas aplinkybes.

6. Taikinimo tarpininkas negali būti parenkamas spręsti ginčo, jeigu:

6.1. jis buvo arba yra ginčo šalių atstovas;

6.2. jis yra susijęs su ginčo šalimis giminystės (tiesiosios aukšutinės ir tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, tikrieji bei netikrieji broliai ir seserys, tėviai ir įvaikiai) ar svainystės ryšiais;

6.3. jį su ginčo šalimis sieja santuokos, globos ar rūpybos santykiai (įskaitant tuos atvejus, kai santuoka, globa ar rūpyba yra pasibaigusi);

6.4. jis yra su ginčo šalimis susijęs tokiais teisiniais santykiais, dėl kurių ginčo baigtis gali turėti įtakos taikinimo tarpininko teisėms arba pareigoms;

6.5. jis, jo sutuoktinis (sugyventinis) arba jo artimieji giminaičiai yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti ginčo baigtimi.

7. Taikinimo tarpininkas privalo nusišalinti nuo taikinamojo tarpininkavimo vykdymo, jeigu paaiškėja, kad yra bent viena iš taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių, ir apie nusišalinimą iš karto, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo tokių aplinkybių paaiškėjimo, informuoti tarnybą. Taikinimo tarpininkas taip pat gali nusišalinti, jeigu yra kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

8. Ginčo šalys turi teisę kreiptis į tarnybą, jei paaiškėja, kad yra bent viena iš taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių ar kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl taikinimo tarpininko nešališkumo.

9. Sprendimą dėl taikinimo tarpininko pakeitimo priima tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas, jeigu paaiškėja, kad yra bent viena iš taisyklių 6 punkte nurodytų aplinkybių, kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl taikinimo tarpininko nešališkumo, arba dėl kurių taikinimo tarpininkas negali vykdyti taikinamojo tarpininkavimo konkrečiame ginče.

III SKYRIUS

TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO VYKDYMAS

10. Taikinamasis tarpininkavimas vykdomas vadovaujantis šiais principais:

10.1. Ginčo šalių savanoriškumo principu – taikinamasis tarpininkavimas galimas tik pareiškėjui ir kitai ginčo šaliai sutikus dalyvauti.

10.2. Konfidencialumo principu – taikinimo tarpininkas turi laikyti paslapyje visą taikinamojo tarpininkavimo ir su juo susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti taikinamojo tarpininkavimo metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalai fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsirasti). Taikinimo tarpininkas negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.

10.3. Abipusės pagarbos – taikinamasis tarpininkavimas grindžiamas jame dalyvaujančių asmenų tarpusavio pagarba, susilaikymu nuo kitą asmenį įžeidžiančių, jį žeminančių veiksmų bei žodžių.

10.4. Nešališkumo principu – taikinimo tarpininkas ginčo šalių atžvilgiu turi būti neutralus.

10.5. Bendradarbiavimo principu – ginčo šalys taikinamojo tarpininkavimo metu turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su taikinimo tarpininku.

10.6. Sąžiningumo principu – tiek pačios ginčo šalys, tiek taikinimo tarpininkas turi elgtis taip, kad taikinamasis tarpininkavimas vyktų sąžiningai, skaidriai, be apgaulės.

11. Pradėjus taikinamąjį tarpininkavimą ieškinio senaties terminas sustabdomas ir pasibaigus taikinamajam tarpininkavimui ieškinio senaties terminas pratęsiamas pagal Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo nuostatas.

12. Dėl taikinamojo tarpininkavimo vykdymo ginčo šalys privalo kreiptis į taikinimo tarpininką ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tarnybos sprendimo gavimo dienos. Šalims kreipusis, taikinimo tarpininkas joms turi pateikti informaciją apie taikinamojo tarpininkavimo principus, eigą, ginčo šalių teisę informuoti tarnybą apie taisyklių 6 punkte nurodytas aplinkybes, kitas ginčo šalių teises, siūlomas taikinamojo tarpininkavimo susitikimų datas ir vietą, galimybę pasitraukti iš taikinamojo tarpininkavimo ir kitą informaciją, kuri, taikinimo tarpininko nuomone, yra svarbi, kad ginčas būtų išspręstas taikiai.

13. Taikinamasis tarpininkavimas vykdomas taikinimo tarpininko nurodytoje vietoje arba, esant ginčo šalių sutikimui raštu, naudojantis informacinėmis ir (ar) elektroninių ryšių technologijomis.

14. Taikinamojo tarpininkavimo bendra trukmė – keturios valandos. Šis laikas gali būti skiriamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamose už antrinės teisinės pagalbos teikimą, koordinavimą ir taikinamojo tarpininkavimo teikimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklėse nurodytiems veiksams atlikti. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti pratęstas, jeigu, atsižvelgiant į ginčo šalių elgesį ir išsakytas pozicijas taikinamojo tarpininkavimo susitikimuose,

taikinimo tarpininko nuomone, taikus susitarimas gali būti pasiektas. Tokiu atveju taikinimo tarpininkas turi teisę kreiptis į tarnybą su motyvuotu prašymu pratęsti taikinamąjį tarpininkavimą. Prie prašymo taip pat turi būti pridedami ginčo šalių sutikimai tęsti taikinamąjį tarpininkavimą. Tarnyba, išnagrinėjusi advokato prašymą, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas priima sprendimą pratęsti taikinamąjį tarpininkavimą. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti pratęstas ne daugiau nei keturioms valandoms.

15. Taikinamojo tarpininkavimo metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir taikinimo tarpininkas. Visų ginčo šalių prašymu arba sutikimu taikinamojo tarpininkavimo metu gali dalyvauti ir kiti asmenys. Taikinimo tarpininkas, nustatęs, kad yra ir daugiau sprendžiamo ginčo šalių, pasiūlo taikinamojo tarpininkavimo procedūroje dalyvaujančioms šalims įtraukti ir kitas ginčo šalis. Dalyvaujančioms šalims sutikus, taikinimo tarpininkas kreipiasi į nustatytas kitas ginčo šalis dėl jų sutikimo spręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo būdu. Šioms šalims pateikus sutikimą raštu, taikinimo tarpininkas joms suteikia taisyklių 12 punkte nurodytą informaciją.

16. Taikinamojo tarpininkavimo metu ginčo šalys turi teisę pasisakyti dėl ginčo dalyko, pateikti savo situacijos vertinimą, išdėstyti pozicijas, iškelti klausimus ir teikti įrodymus. Visi ginčo šalių taikinamojo tarpininkavimo metu pateikti įrodymai pasibaigus taikinamajam tarpininkavimui gražinami įrodymus pateikusioms ginčo šalims.

17. Taikinamojo tarpininkavimo procedūrą koordinuoja taikinimo tarpininkas. Jis padeda ginčo šalims geriau suprasti ginčo priežastis ir siekiamus tikslus, bendradarbiauti, ieškoti ir siekti taikaus susitarimo, teikia pasiūlymus, kaip taikiai išspręsti ginčą, gali diskutuoti su ginčo šalimis dėl jų pateiktų teisinių ir faktinių argumentų. Taikinimo tarpininkas taip pat gali išklausti ginčo šalis atskirai, jeigu nusprendžia, kad tai bus naudinga ginčo šalių taikiam susitarimui pasiekti. Taikinimo tarpininkas turi teisę prašyti, kad ginčo šalys pateiktų papildomus dokumentus.

18. Ginčo šalys bet kada gali pasitraukti iš taikinamojo tarpininkavimo apie tai raštu pranešdamos taikinimo tarpininkui. Taikinimo tarpininkas iš karto, bet ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie vienos iš šalių pasitraukimą informuoja kitą ginčo šalį ir tarnybą.

19. Taikinimo tarpininkas, ginčo šalims susitarus dėl taikaus ginčo išsprendimo, parengia taikos sutartį. Jeigu šalys susitaria dėl dalies ginčo taikaus išsprendimo, parengiama šios ginčo dalies taikos sutartis. Ginčo šalys taikos sutartį turi patvirtinti parašais. Taikos sutartis sudaroma trimis egzemplioriais, po vieną abiem ginčo šalims ir vieną taikinimo tarpininkui.

IV SKYRIUS TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO PABAIGA

20. Taikinamasis tarpininkavimas pasibaigia:

20.1. ginčo šalims pasitraukus iš taikinamojo tarpininkavimo taisyklių 18 punkte nurodyta tvarka;

20.2. pasibaigus taisyklių 14 punkte nustatytam taikinamojo tarpininkavimo laikui arba ginčo šalims nesikreipus į taikinimo tarpininką per taisyklių 12 punkte nurodytą terminą;

20.3. taikinimo tarpininkui nutraukus taikinamąjį tarpininkavimą, kai:

20.3.1. taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, taikinimo tarpininko manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir taikinimo tarpininko kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas;

20.3.2. jam dėl akivaizdžių aplinkybių nusprendus, kad tęsiant taikinamąjį tarpininkavimą ginčas nebus išspręstas taikiai;

20.4. ginčo šalims patvirtinus taikos sutartį taisyklių 19 punkte nustatyta tvarka.

21. Taikinimo tarpininkas apie taikinamojo tarpininkavimo pasibaigimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu informuoja tarnybą. Jeigu taikinamasis tarpininkavimas pasibaigia taisyklių 20.3 papunktyje nurodytais pagrindais, taikinimo tarpininkas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas apie taikinamojo tarpininkavimo pasibaigimą taip pat informuoja ginčo šalis.

**V SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

22. Taikinimo tarpininkas, pažeidęs taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.
